

Hangsteigers

Gevelhangsteigers worden onder verschillende benamingen aangetroffen zoals: gevelonderhoudsinstallatie, gevellift, hangsteiger, gondel, hangbrug en werkbrug. Ze worden in het algemeen bewogen door middel van elektrische takels en zijn tot op grote hoogte toe te passen. Vanaf een hoogte van 40 m wordt gebruik gemaakt van gevelgeleiding.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen permanente en niet-permanente hangsteigers. Deze laatste worden niet zonder meer als veilig arbeidsmiddel beschouwd; extra voorzieningen zijn nodig voor een veilig gebruik.

Risico's

Bij normaal gebruik zijn de risico's niet groter dan bij andere werkmethoden op hoogte. Alleen bij gevallen van overbelasting, slecht onderhoud en ondeskundig gebruik kunnen zich risico's voordoen (vallen, klemmen van ledematen en vallende voorwerpen).

Normen en richtlijnen

Hangsteigers die vanaf 1 januari 1997 in de handel zijn gebracht, moeten zijn voorzien van CE-markering en een EG-verklaring van overeenstemming.

Hangsteigers zijn er in twee uitvoeringen: permanent aan het gebouw bevestigde en als niet-permanente hangsteiger. De niet-permanente uitvoering komt vooral in de bouw en onderhoudssector veel voor.

Permanente hangsteigers

Bij een permanente hangsteiger maakt de ophangconstructie deel uit van het gebouw, bijvoorbeeld door middel van een dakwagen op rails of door vaste hijsarmen. Het gaat dan bijna altijd om een gondelinstallatie voor de glazenwasser. Op grond van het Arbobesluit (artikel 3.16) kan zo'n installatie worden gerangschikt onder het begrip: "een veilige steiger, stelling, bordes of werkvloer".

Algemeen

Voor ieder gebruik, en bij niet-permanente hangsteigers na iedere verplaatsing, moet de installatie worden geïnspecteerd op goede en veilige werking (door een hiervoor voldoende opgeleid persoon).

Werken in een hangsteiger is voor personen jonger dan 18 jaar alleen toegestaan bij adequaat deskundig toezicht en in het kader van een beroepsopleiding.

Personen in een hangsteiger moeten met een valbeveiligingsapparaat aan een vast hoger gelegen punt zijn verbonden. De vrije-vallengte moet zo kort mogelijk worden gehouden door een naar beneden meelopende lijnklem direct zonder vanglijn aan de D-ring van de harnasgordel te bevestigen. Deze verplichting geldt niet, wanneer de hangsteiger op een van de volgende wijzen is opgehangen:

- aan tenminste vier onafhankelijke draagkabels;
- aan twee onafhankelijke draagkabels en twee vangkabels met vanginrichting;
- aan één draagkabel en één vangkabel met vanginrichting.

In de laatste drie gevallen wordt geadviseerd een veiligheidsgordel te dragen en deze aan een stevig punt in de hangsteiger vast te zetten.

Overschrijd nooit de maximaal toegestane belasting (in kg).

Overige

- Het dak moet op veilige wijze te bereiken zijn en looppaden bevinden zich op minstens 4 m van de dakrand. Waar dit niet mogelijk is, moet er een fysieke afzetting op minstens 2 m van de rand zijn geplaatst.
- De bemanning moet instructie hebben ontvangen en bekend zijn met de bediening van de installatie.
- De aangegeven werkbelasting mag niet worden overschreden.
- Het gebruik bij gevaar opleverende weersomstandigheden (zoals windkracht 6 of meer, onweer en vriesweer) is niet toegestaan.
- De hangsteiger moet veilig kunnen worden betreden en verlaten, in principe dus niet op hoogte maar op het maaiveld of een veilig ondergelegen dakvlak.
- De bedieningsplaats moet voortdurend zijn bemand, de installatie mag niet onbeheerd gebruiksklaar worden achtergelaten.
- Gebreken of beschadigingen (bijvoorbeeld kink in kabel) moeten direct worden gemeld. De installatie moet in goede staat van onderhoud verkeren. Periodieke keuringen (minstens éénmaal per jaar) moeten in een register of logboek worden opgetekend.
- De communicatie moet zijn gewaarborgd (bijvoorbeeld met telefoon of portofoon).
- De bedrijfshulpverlening dient adequaat te zijn georganiseerd en rekening te houden met het redden op hoogte van personen.

Niet-permanente hangsteigers

Niet-permanente hangsteigers worden veel in de bouw gebruikt, bijvoorbeeld voor het aanbrengen of vervangen van gevelbekleding en voor schilder- en ander onderhoudswerk. Ze hangen dan aan dak- of gootbeugels of aan een op het dak verrijdbare constructie met contraballast.

- Niet-permanente hangsteigers zijn op grond van het Arbobesluit niet zonder meer een veilige werkplek. Ze mogen daarom slechts worden toegepast als een veiliger werkmethode redelijkerwijs niet kan worden verlangd.
- De bedrijfslast moet duidelijk en duurzaam zijn aangegeven.
- Er dient dagelijks een controle te worden uitgevoerd voordat de installatie weer in gebruik wordt genomen. Hierbij wordt onder andere nagegaan of er voldoende ballast aanwezig is op de uithouders en of de borgpennen in de frames aanwezig zijn.
- Bij het op het dak verplaatsen van de niet-permanente hangsteiger moet valgevaar zijn voorkomen. Als er geen deugdelijk hekwerk aanwezig is, dient ten minste aangelijnd te worden aan het frame.

Maatregelen niet-permanente hangsteigers

- De bouwkundige constructie moet sterk genoeg zijn voor de te verwachten belasting (bij twijfel moeten berekeningen of beproevingen worden uitgevoerd).
- Een berekening moet worden gemaakt met als uitgangspunten de sterkte van de uithouders, plaats en verankering van de ballast, een vlak rijtraject met eventueel rijplaten, indien nodig een starre koppeling van de uithouders in verband met stabiliteit.
- Het opbouwen, verplaatsen en afbreken van de hangconstructie moet zonder valgevaar kunnen gebeuren. Dit betekent dat dakranden van leuning- of hekwerk moeten zijn voorzien (of een gelijkwaardige oplossing).
- De uithouderwielen moeten zijn voorzien van wielbreuksteunen en remmen.
- Dak- of gootbeugels moeten aan een vast punt op dak zijn verankerd.
- De ophangpunten van de hangsteiger moeten zich altijd loodrecht onder de ophangpunten van de uithouders bevinden.

Verwijzing

- Arbobesluit, artikel 3.16
- NEN-EN 1808 Hangsteigers
- NEN-EN 353-1 Persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen. Lijnklem op starre ankerlijn
- NEN-EN 353-2 Persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen. Lijnklem op flexibele ankerlijn
- NEN-EN 361 Persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen. (harnasgordels)
- NEN-EN 795 Persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen – verankeringsvoorzieningen, eisen en beproeving
- Branche RI&E Gevelonderhoud, Ondernemingsorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten (OSB), 's-Hertogenbosch
- *"Handleiding veilig glazenwassen"*, Aboma bv, Ede

Bron: Praktijkgids Arbeidsveiligheid 2018